

Finanskomiteen
finans@stortinget.no

Vår dato 22.05.2018
Deres dato
Vår referanse
Deres referanse

Revidert nasjonalbudsjett 2018 - grunnrente

Sjømat Norge viser til regjeringens forslag til revidert nasjonalbudsjett for 2018, og spesielt til kapittel 4.2 Grunnrente i havbrukssektoren. Sjømat Norge viser også til Representantforslag 192 S (2017–2018) fra representantene Torgeir Knag Fylkesnes, Mona Fagerås, Arne Nævra, Eirik Faret Sakariassen og Lars Haltbrekken om innføring av et produksjonsvederlag for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret innenfor territoriallinjen.

Sjømat Norge mener at de ulike forslagene om økte skatter og avgifter på havbruksnæringen må underlegges en bred og grundig utredning, før Stortinget tar endelig stilling til forslagene.

Havbruksnæringen er en syklisk næring som konkurrerer internasjonalt. En produksjonsavgift vil svekke konkurransekraften i næringen, og kan føre investeringer og arbeidsplasser ut av Norge. Det samme kan bli konsekvensen av en eventuell grunnrenteskatt. Havbruksnæringen skaper trygge arbeidsplasser i kystdistriktene, og overskuddene i næringen de siste årene har blitt reinvestert i næringen. Økte skatter og avgifter vil svekke næringens evne til å investere, og gjøre det vanskeligere å realisere ambisjonene om fremtidig bærekraftig utvikling. Sjømat Norge mener at et økt skattetrykk på havbruksnæringen vil redusere havbruksnæringens evne til kunnskapsutvikling, innovasjon, investeringer og vekst. Dette er en forutsetning for å nå målene som Stortinget har satt for marine næringer generelt og havbruksnæringen spesielt.

Sjømat Norge mener at de ulike forslagene om økt beskatning av havbruksnæringen må utredes grundig. Sjømat Norge anbefaler at det foretas en offentlig utredning (NOU) av hvordan ulike skatte- og avgiftsregimer vil slå ut for næringen. Sjømat Norge vil i denne sammenheng vise til at det er vanlig praksis i Norge at store skattespørsmål utredes gjennom en NOU. En slik utredning må forutsette at konkurransekraften til norsk havbruksnæring ikke skal svekkes, sammenlignet med konkurrerende, lakseproduserende land og andre matprodusenter.

Spørsmålet om innføring av særavgifter, og ikke minst en eventuell grunnrentebeskatning i havbruksnæringen er svært prinsipielt. Dette vil også legge føringer for hvordan andre distriktsnæringer i fremtiden skal skattlegges. Sjømat Norge minner om at spørsmålet berører flere parter; havbruksnæringen, leverandører av varer og tjenester til havbruksnæringen, kommuner som regulerer areal til næringen, fylkeskommuner og staten. I spennet mellom skatteregimer som sikrer næringsutvikling, og med potensielt sterke interessemotsetninger mellom stat og havbrukskommunene, er dette et tema som ikke bør behandles lemfeldig. Sjømat Norge vil derfor understreke at det i tillegg til at det er normal praksis at skattespørsmål utredes gjennom en NOU, så vil det i denne sammenheng også være avgjørende for legitimiteten til de endelige vedtak. De ulike interessene tilsier ikke bare at vi bør ha en utredning i form av en NOU, men at det må

stilles sterke krav til at mandatet er bredt nok, og at både næring og berørte kystsamfunn gis en aktiv roll i form av et partssammensatt utvalg.

Sjømat Norge støtter at kommunene som legger til rette for havbruksaktivitet sikres forutsigbare inntekter, og vi viser her til havbruksfondet som vil tilføres betydelig inntekter fra salg av ny konsesjonskapasitet. Etableringen av fondet var basert på et tverrpolitisk forlik som alle partier med unntak av SV og MGD stilte seg bak i forbindelse med behandlingen av Meld. St. 16 (2014-2015) Forutsigbar og bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett. Bare i 2018, hvor det er åpnet for moderat vekst, vil næringen i følge Revidert Nasjonalbudsjett innbetale i størrelsesorden 2,4 mrd kroner til kommuner, fylkeskommuner og stat. Sjømat Norge mener at havbruksfondet bør innrettes slik at det gis årlige og stabile utbetalinger fra fondet. Dette vil sikre betydelige midler til havbrukskommunene i den perioden det gjennomføres en NOU.

Hvis kostnadene ved produksjon av fisk i Norge blir for høye, målt mot lakse- og ørretproduksjon i andre land, eller basert på geografisknøytral teknologi, så kan vi oppleve at veksten i næringen fremover skjer i utlandet. Vi ser allerede igangsetting av en rekke prosjekter basert på landbasert teknologi lokalisert i viktige markeder som EU og USA. I tillegg vil også annen teknologiutvikling kunne forsterke den globale konkurransen for produksjon av laks og ørret. Det må også være fokus på å opprettholde konkurranseevnen mot annen matproduksjon. Laks- og ørretoppdrett er produksjon av sunn mat som konkurrerer med en rekke andre matvarer i markedene. Ofte er annen matvareindustri både skjermet og subsidiert. En økt skattelegging av produksjonen av sunn mat kan dermed påvirke ernæringen ved at konsumet vris i retning av andre proteinkilder.

Det må understrekes at de gode økonomiske resultatene i havbruksnæringen de siste årene også må tilskrives en svært gunstig valutasituasjon og en midlertidig redusert global produksjon. Historisk har næringen vært syklisk ved at både kostnader og priser har hatt store variasjoner. Inntjening til næringen de siste årene kan derfor ikke vurderes som representativ for næringens fremtidige mulighet for fortjeneste.

Den norske havbruksnæringen er verdensledende og vil spille en stadig større rolle for landet. Det krever at viktige utfordringer løses gjennom investeringer i forskning og teknologi. Samtidig må vi arbeide for lavest mulig kostnader og størst mulig konkurransekraft slik at vi kan skape vekst og arbeidsplasser i Norge.

En ny skattelegging av en næring er et komplekst spørsmål, og vi er opptatt av at alle skatter og avgifter må ses i sammenheng slik at vi eksempelvis unngår dobbeltbeskatning. Det er i seg selv en god grunn til at regjeringen nå bør samle alle de ulike forslagene som er fremsatt i en samlet utredning. Stortinget bør derfor ikke fatte vedtak som gjør at enkeltelementer vedtas før en helhetlig utredning er på plass.

Havbruksselskapene betaler allerede i dag en betydelig særskatt gjennom vederlaget for ny konsesjonskapasitet. Sjømat Norge vil også minne om at havbruksanlegg ikke er immobile skatteobjekter, og det vil oppstå åpenbare vridningseffekter dersom det samlede skatte- og avgiftsnivået i Norge gjør at næringen ikke lenger kan opprettholde nødvendig konkurransekraft. Dette må være en sentral del av en offentlig utredning. Utredningen bør videre omfatte en vurdering av dagens system med betaling for vekst opp mot en eventuell grunnrenteskatt, produksjonsavgift eller andre former for skattelegging. Det bør også ses nærmere på hvordan skattesystemet vil påvirkes etterhvert som det blir realisert

ytterligere vekst. Utredningen bør videre se på i hvilken grad de økonomiske resultatene i havbruksnæringen de siste årene er preget av ekstraordinære forhold og hvilken risiko det er knyttet til å drive biologisk produksjon i sjø.

Sjømat Norge foreslår derfor følgende merknad og vedtak i behandlingen revidert nasjonalbudsjett:

Komiteen viser til at Regjeringen har varslet at den vil utrede og eventuelt foreslå en grunnrenteskatt på havbruk som vil omfatte laks, ørret og regnbueørret med innføring i 2020. Komiteen mener at det må utarbeides en NOU som behandler ulike former for beskatning av havbruksnæringen. Det er en forutsetning at det ikke skal forekomme dobbeltbeskatning, og at kommuner som har satt av areal skal tilføres forutsigbare årlige midler. Utredningen må videre inkludere sammenligning av skattenivået i våre konkurrentland, og ta for seg både forutsetningen for lønnsomhet i havbruksnæringen og risikoen som er forbundet med biologisk produksjon i sjø. Komiteen understreker at spørsmålet om innføring av en eventuell særskatt- eller grunnrenteskatt på havbruk er faglig og politisk komplisert, og at både næringen og havbrukskommuner derfor må ta del i det kommende utredningsarbeidet. Komiteen mener at beskatningen må være nøktern slik at næringen har et godt grunnlag for kunnskapsutvikling, innovasjon, investeringer og vekst som bidrar positivt til å sikre og videreutvikle Norges varige konkurransefortrinn som en verdensledende sjømatnasjon.

Komiteen mener videre at Havbruksfondet må innrettes slik at det gir stabile, årlige utbetalinger allerede for inntektene som tilfaller fondet i 2018.

Vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen om å utarbeide en NOU som behandler ulike former for beskatning av havbruksnæringen. Målet må være at konkurransekraften til næringen ikke skal svekkes og at kommunene som avsetter areal skal få forutsigbare inntekter.

II

Stortinget ber regjeringen innrette utbetalingene fra havbruksfondet slik at det gis stabile, årlige utbetalinger, også for de midlene som innbetales i 2018.

Vi bidrar gjerne med ytterligere informasjon eller deltar på møter for å utdype våre standpunkter nærmere.

Med vennlig hilsen for Sjømat Norge

Geir Ove Ystmark
Adm. Direktør